

Π. Λαδακάκος, ΕΛΕΤΑΕΝ: Καταλύτης η Αποθήκευση στην Επίτευξη Αξιοπιστίας στην Ενεργειακή Τροφοδοσία του Ηλεκτρικού Συστήματος

του Δημήτρη Αβαρλή

Τρι, 27 Ιουλίου 2021 - 08:13

<https://www.energia.gr/article/179836/p-ladakakos-eletaen-katalyths-h-apothhkeysh-sthn-epiteykh-axiopistias-sthn-energeiakh-trofodosia-toy-hlektrikoy-systhmatos->

Για όλες τις εξελίξεις στο τομέα της αιολικής ενέργειας, τις προκλήσεις και τα εμπόδια μίλησε στο Energia.gr ο κ. Παναγιώτης Λαδακάκος, Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΕΛΕΤΑΕΝ. Ο κ. Λαδακάκος επισημαίνει πως θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε το μέγεθος των αλλαγών και των μεταρρυθμίσεων που πρέπει να γίνουν, ώστε οι στόχοι που έχουν τεθεί να μην μείνουν στα χαρτιά. Αναφορικά δε με τη διαμόρφωση του νέου

χωροταξικού πλαισίου για τις ΑΠΕ υπογραμμίζει πως «δεν πρέπει να εισαχθούν πιο περιοριστικά κριτήρια που θα αποκλείουν την υλοποίηση ώριμων αδειοδοτημένων έργων και την ολοκλήρωση της αδειοδότησης πολλών νόμιμων έργων που είναι στη φάση ανάπτυξης». Επίσης, τονίζει πως η θαλάσσια αιολική ενέργεια αναμένεται να είναι η σημαντικότερη πηγή ηλεκτροπαραγωγής στην Ευρώπη το 2040 και πως αυτή μπορεί να συμβάλει στην ενεργειακή ανεξαρτησία και στην γεωστρατηγική ενδυνάμωση της χώρας μας

Τέλος, χαρακτηρίζει καταλύτη στην επίτευξη αξιοπιστίας στην ενεργειακή τροφοδοσία του ηλεκτρικού συστήματος την αποθήκευση.

1. Η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να αναθεωρήσει το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, ώστε αυτό να εναρμονιστεί με τους ευρωπαϊκούς στόχους, ποιες είναι εκτιμήσεις της ΕΛΕΤΑΕΝ;

Σύμφωνα με το υφιστάμενο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, για την επίτευξη του δεσμευτικού στόχου που περιέχει, απαιτείται η εγκατάσταση 9.000 νέων MW έργων Α.Π.Ε. μέχρι το 2030, από τα οποία τα 3.400 είναι νέα MW αιολικών και τα 4.700 νέα MW φωτοβολταϊκών. Δηλαδή, για μια ολόκληρη δεκαετία (2021-2030), η ισχύς αυτή των αιολικών και φωτοβολταϊκών θα πρέπει να αυξάνει με μέσο όρο 800 MW το χρόνο.

Ο φιλόδοξος αυτός στόχος θα αυξηθεί περισσότερο δεδομένης της αύξησης του ευρωπαϊκού στόχου για το κλίμα το 2030 σε τουλάχιστον 55% μείωση των εκπομπών, προκειμένου να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα το 2050. Την προηγούμενη εβδομάδα μάλιστα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε μια σειρά νομοθετικών προτάσεων για την επίτευξη του στόχου μείωσης εκπομπών το 2030 στο 55%. Με βάση το πακέτο Fitfor55, εκτιμάται ότι το μερίδιο συμμετοχής των ΑΠΕ στην κατανάλωση ηλεκτρισμού θα φτάσει το 70%.

Ακόμα και αν δεν αναθεωρούνταν το ΕΣΕΚ, η επίτευξη του υφιστάμενου στόχου των 3.400 νέων MW αιολικών μέχρι το 2030, δηλαδή 300-400 νέων MW αιολικών το χρόνο για μια ολόκληρη δεκαετία, απαιτεί μία μεγάλη

προσπάθεια, τόσο από την πλευρά της Πολιτείας, όσο και από την πλευρά των επιχειρήσεων. Προφανώς οι νέοι στόχοι που θα προκύψουν για την αιολική ενέργεια στην χώρα μας θα αυξήσουν ακόμα πιο ψηλά τον πήχη και οφείλουμε όλοι να συνειδητοποιήσουμε το μέγεθος των αλλαγών και των μεταρρυθμίσεων που πρέπει να γίνουν ώστε να μην μείνουν αυτά τα νούμερα στα χαρτιά.

Πέραν όμως από τους στόχους και τα νούμερα, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η μεγιστοποίηση του αριθμού και της ισχύος των αιολικών πάρκων, αξιοποιώντας ένα ανεξάντλητο και μη ρυπογόνο αγαθό όπως ο άνεμος, συμβάλει με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο στην μεγαλύτερη απειλή αυτή τη στιγμή για τον πλανήτη, την κλιματική αλλαγή.

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προχωρά στη δημιουργία ενός νέου χωροταξικού πλαισίου για τις ΑΠΕ. Ποιες πρέπει να είναι οι κατευθύνσεις του;

Κατ' αρχάς οφείλω να θυμίσω ότι, αντίθετα με αυτά που ακούγονται πολλές φορές στον δημόσιο διάλογο για τα αιολικά πάρκα, η αιολική ενέργεια και γενικότερα οι Α.Π.Ε. είναι μια από τις παραγωγικές δραστηριότητες στη χώρα που διέπονται -ήδη από το 2008- από ένα συγκεκριμένο χωροταξικό πλαίσιο το οποίο περιέχει αυστηρά και συγκεκριμένα κριτήρια περιλαμβανομένων ζωνών αποκλεισμού, ελάχιστες αποστάσεις από σημεία ενδιαφέροντος, ποσοτικά κριτήρια για την ελαχιστοποίηση της επίπτωσης στο τοπίο κλπ.

Παρά τον περιοριστικό του χαρακτήρα, αναγνωρίζεται ότι το ειδικό χωροταξικό πλαίσιο για τις ΑΠΕ πέτυχε να εισάγει σε σημαντικό βαθμό ενιαίους κανόνες για όλη την Επικράτεια. Αυτό, σε συνδυασμό με την αποδοχή του από το ΣτΕ, διαμόρφωσε ένα ελάχιστο επίπεδο επενδυτικής ασφάλειας.

Ήδη έχει δρομολογηθεί η αναθεώρηση του εν λόγω πλαισίου η οποία όμως δεν μπορεί να είναι σε ακόμα πιο συντηρητική κατεύθυνση. Για αυτό δεν πρέπει να

εισαχθούν πιο περιοριστικά κριτήρια που θα αποκλείουν την υλοποίηση ώριμων αδειοδοτημένων έργων και την ολοκλήρωση της αδειοδότησης πολλών νόμιμων έργων που είναι στη φάση ανάπτυξης. Είμαστε επίσης κάθετοι ως προς την αποφυγή θέσπισης εκ των προτέρων νέων οριζόντιων αποκλεισμών ή εκτεταμένων ζωνών αποκλεισμού, ειδικά αν δεν έχει υπάρξει επαρκής τεκμηρίωση από την Πολιτεία και ζύμωση με τους φορείς.

Πολύ σημαντικό επίσης είναι να προφυλαχθεί η ισχύς του νέου χωροταξικού από τον κίνδυνο, κατώτερα σχέδια (περιφερειακά, τοπικά, διαχείρισης κλπ.) να μην συμμορφώνονται με τις διατάξεις του και να εισάγουν ακόμα περισσότερους περιορισμούς και αποκλεισμούς. Κάτι τέτοιο θα έχει ως συνέπεια την ραγδαία μείωση της διαφάνειας, της ισοτιμίας και της προβλεψιμότητας και άρα την αύξηση της αβεβαιότητας και τη μείωση της επενδυτικής ασφάλειας.

Σε κάθε περίπτωση, οποιαδήποτε αλλαγή στο χωροταξικό πλαίσιο δεν μπορεί να γίνει αιφνιδιαστικά και χωρίς να έχει προηγηθεί εξαντλητικός και μακρύς διάλογος με τον κλάδο, με βάση τους κλιματικούς στόχους και το εκδηλωμένο επενδυτικό ενδιαφέρον.

3. Το τελευταίο διάστημα υπάρχει έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον για τα υπεράκτια αιολικά πάρκα. Χρειάζονται κατά τη γνώμη σας ενέργειες για τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου;

Η θαλάσσια αιολική ενέργεια αναμένεται να είναι η σημαντικότερη πηγή ηλεκτροπαραγωγής στην Ευρώπη το 2040. Η Ελλάδα είναι μία χώρα με πλούσιο αιολικό δυναμικό, ειδικά στον θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου, το οποίο παραμένει μέχρι σήμερα ανεκμετάλλευτο. Δικαιολογημένα λοιπόν έχει αυξηθεί το εγχώριο και ξένο επενδυτικό ενδιαφέρον και στη χώρα μας για υπεράκτια αιολικά πάρκα, καθώς η θαλάσσια αιολική ενέργεια μπορεί να προσφέρει μεγάλες ποσότητες ισχύος, με σημαντική ανάπτυξη εγχώριας βιομηχανίας & τεχνογνωσίας (ναυπηγεία, καλώδια, λιμάνια). Συμβάλλει επίσης στην ενεργειακή ανεξαρτησία και στην γεωστρατηγική ενδυνάμωση της χώρας μας.

Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει στην Ελλάδα ακόμα θεσμικό πλαίσιο για την ανάπτυξη της θαλάσσιας αιολικής ενέργειας. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει ανακοινώσει ότι πολύ σύντομα, πιθανόν μετά το καλοκαίρι, θα ανακοινωθεί και τεθεί σε διαβούλευση. Η εμπειρία που έχουμε από την ανάπτυξη χερσαίων αιολικών πάρκων μέχρι σήμερα, πρέπει να αξιοποιηθεί προκειμένου να δημιουργηθεί ένα θεσμικό πλαίσιο χωρίς τις δεσμεύσεις και τα λάθη του παρελθόντος, αντλώντας από τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Σε αυτά τα πλαίσια η ΕΛΕΤΑΕΝ έχει βάλει τα τελευταία χρόνια ψηλά στην ατζέντα της το θέμα των θαλάσσιων αιολικών πάρκων και έχει εκπονήσει σχετικές μελέτες και προτάσεις προς την Πολιτεία ύστερα από εκτεταμένο διάλογο όχι μόνο με τους ενδιαφερόμενους επενδυτές αλλά και λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς. Είμαστε σε αναμονή των σκέψεων του Υπουργείου.

4. Κατά διαστήματα ομάδες πολιτών ή και δήμοι εναντιώνονται στην εγκατάσταση αιολικών έργων, υποστηρίζοντας ότι έχουν αρνητικές συνέπειες για το περιβάλλον και δεν έχουν οικονομικό όφελος για τις τοπικές κοινωνίες, τι απαντάτε;

Πράγματι την τελευταία περίοδο έχουμε παρατηρήσει ότι οι αντιδράσεις ενάντια στην κατασκευή αιολικών πάρκων έχουν αυξηθεί. Δίπλα σε αυτές έχουν πολλαπλασιαστεί και τα fake news για την τεχνολογία των ανεμογεννητριών, τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον και την αναγκαιότητά τους για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Σε όλα αυτά προσπαθούμε να απαντούμε ψύχραιμα και με επιστημονική τεκμηρίωση. Ενδεικτικά αναφέρω την πρωτοβουλία ask4wind.gr που παρουσιάζει με απλό και εύληπτο τρόπο τις απαντήσεις στους μύθους που ακούγονται γύρω από την αιολική ενέργεια.

Κατανοώ ότι αρκετοί πολίτες βλέποντας πλήθος αιτήσεων να αποτυπώνονται στους χάρτες που διακινούνται κατά περιόδους, αντιδρούν λόγω φόβου και άγνοιας καθώς δεν είναι υποχρεωμένοι να γνωρίζουν ότι μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό τέτοιων προκαταρκτικών αιτήσεων τελικά υλοποιείται (σαν

ΕΛΕΤΑΕΝ το έχουμε μετρήσει μικρότερο από 4%). Γι' αυτό το λόγο είναι ευθύνη της πολιτείας να ξεκαθαρίζει γρήγορα τις αιτήσεις που υποβάλλονται αλλά και των επιχειρήσεων να ενημερώνουν τις τοπικές κοινωνίες.

Εντούτοις, υπάρχουν αντιδράσεις και ισχυρισμοί που υποστηρίζουν ότι η αιολική ενέργεια βλάπτει το περιβάλλον. Κάτι τέτοιο είναι αναληθές. Η αιολική ενέργεια είναι μία φιλική προς το περιβάλλον δραστηριότητα που αναμφισβήτητα καταπολεμά την κλιματική αλλαγή. Όπως και κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα, έχει επιπτώσεις οι οποίες όμως είναι μετρήσιμες, σημειακές και γνωστές εκ των προτέρων. Πάνω από όλα, αυτές οι επιπτώσεις είναι συντριπτικά μικρότερες από οποιαδήποτε εναλλακτικό τρόπο παραγωγής ηλεκτρισμού από συμβατικές ρυπογόνες πηγές.

Αξίζει να αναφερθεί ότι τα αιολικά πάρκα που λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα εξοικονομούν τόσο CO₂ όσο εκπέμπουν 3,3 εκατομμύρια αυτοκίνητα. Επιπλέον, έχουν θετικό ενεργειακό και περιβαλλοντικό ισοζύγιο. Συνολικά, κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής μιας ανεμογεννήτριας, εκείνη παράγει έως και 50 φορές περισσότερη ενέργεια από αυτήν που καταναλώνεται κατά την κατασκευή, λειτουργία και απεγκατάστασή της. Εάν μάλιστα ληφθεί υπόψη η ανακύκλωση των υλικών της ανεμογεννήτριας, το ποσοστό αυτό αυξάνεται σημαντικά.

Άλλες απόψεις αμφισβητούν επίσης τα οικονομικά οφέλη της αιολικής ενέργειας στις τοπικές κοινωνίες. Αντιθέτως τα αιολικά πάρκα συμβάλουν στην περιφερειακή διάχυση και στην οικονομική ανάπτυξη της επαρχίας, όπου κατά κύριο λόγο τα συναντά κανείς, με ποικίλους τρόπους όπως η δημιουργία τοπικών μόνιμων θέσεων εργασίας, η είσπραξη ανταποδοτικών τελών από τους τοπικούς δήμους και η μείωση των τοπικών λογαριασμών ρεύματος των κατοίκων (το γνωστό 3% επί του τζίρου) καθώς και η εκτέλεση πλήθος δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης από τους αιολικούς παραγωγούς όπως έργα υποδομής, ιατρική υποστήριξη, κοινωνικές υποδομές, αναδασώσεις, αντιπλημμυρικά, υποστήριξη πολιτιστικών και αθλητικών δράσεων και εκδηλώσεων, ενίσχυση των τοπικών παραγωγών κ.ο.κ.

Τέλος οφείλω να τονίσω ότι η μεγάλη αύξηση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τον άνεμο οδηγεί σε μείωση του συνολικού κόστους της, προς όφελος του καταναλωτή. Αντίθετα από ό,τι πιστεύεται, τα αιολικά πάρκα μειώνουν το συνολικό ποσό που πληρώνουν οι καταναλωτές για το ρεύμα. Για παράδειγμα, το 2017, χρονιά που για τελευταία φορά δημοσιεύθηκαν αναλυτικά στοιχεία, τα αιολικά πάρκα που λειτουργούσαν τότε, μείωσαν το κόστος ρεύματος για τον Έλληνα καταναλωτή κατά 53 εκ. ευρώ. Σήμερα, το όφελος είναι ακόμα μεγαλύτερο διότι η ενέργεια από νέα αιολικά πάρκα είναι ακόμα φθηνότερη εξαιτίας της εξέλιξης της τεχνολογίας των νέων ανεμογεννητριών αλλά και του ανταγωνισμού.

5. Μια κριτική που ακούστηκε την περίοδο που επικρατούσαν υψηλές θερμοκρασίες στη χώρα μας, γενικότερα για τον κλάδο των ΑΠΕ, είναι η μικρότερη συμμετοχή τους για την κάλυψη της ενεργειακής ζήτησης. Ποια είναι η γνώμη σας; Τελικά η περεταίρω ανάπτυξη του κλάδου των αιολικών συμβαδίζει με την ανάπτυξη του τομέα της αποθήκευσης;

Η αιολική όπως και η ηλιακή ενέργεια δεν είναι αδιάλειπτες μορφές παραγωγής ενέργειας καθώς εξαρτώνται άμεσα από τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν. Αυτό δεν είναι μυστικό. Όπως επίσης δεν είναι μυστικό ότι για την επίτευξη ενός πλήρως απανθρακοποιημένου ηλεκτρικού συστήματος μέχρι το 2050 θα χρειαστεί η ανάπτυξη διαφόρων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών, σε μεγάλα αλλά και σε μικρά μεγέθη, διεσπαρμένη στον γεωγραφικό χώρο και στο ηλεκτρικό δίκτυο. Σαν ΕΛΕΤΑΕΝ σταθερά μιλάμε για την ανάγκη αποφυγής ενεργειακών «μονοκαλλιεργειών» ανεξαρτήτως της πηγής ΑΠΕ που κατά καιρούς μπορεί να ευνοείται από συγκυριακές συνήθως καταστάσεις.

Αυτό που είναι όμως καταλύτης στην σύζευξη όλων αυτών των τεχνολογιών και στην επίτευξη αξιοπιστίας στην ενεργειακή τροφοδοσία του ηλεκτρικού συστήματος με μαζική διείσδυση ΑΠΕ είναι πράγματι η αποθήκευση. Στον τομέα της αποθήκευσης ενέργειας γίνεται σε παγκόσμιο επίπεδο μια επανάσταση, οδηγός της οποίας είναι οι στόχοι απανθρακοποίησης σε

διάφορες περιοχές του πλανήτη. Πλέον, η μείωση που παρατηρείται στα σχετικά κόστη είναι εντυπωσιακή.

Δεν είναι όμως μόνο αυτά. Πλέον υπάρχουν αρκετά ακόμα εργαλεία που μπορούν να βοηθήσουν σε αυτή την κατεύθυνση και τα οποία η Πολιτεία οφείλει να αναπτύξει περαιτέρω. Αναφέρομαι στα «έξυπνα δίκτυα» (smart grids), σε τεχνικές διαχείρισης ζήτησης (demand side management), στην εμπορική ανάπτυξη του υδρογόνου που θα παράγεται από αιολική και ηλιακή ενέργεια, στην επέκταση των διεθνών ηλεκτρικών διασυνδέσεων της χώρας. Όλα αυτά απαιτούν ένα ολιστικό σχεδιασμό της Πολιτείας γι'αυτή την μεταβατική περίοδο και ανάπτυξη θεσμών για την γρήγορη εφαρμογή των νέων τεχνολογιών με αξιοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και τεχνογνωσίας ακόμα και σε υποδομές που παραδοσιακά θεωρούνταν δημόσιου χαρακτήρα.